

بانکداری با دغدغه توسعه پایدار

تاریخچه پیدایش

مفهوم اولیه این نهاد مالی، به دنبال شکل‌گیری ایده‌ی کلی سرمایه‌گذاری مثبت و هدفمند در میان گروه کوچکی از فعالیت اجتماعی و محققین هلندی (که ارزش‌های اجتماعی قدرتمند داشتند) شکل گرفت و نهایتاً در سال ۱۹۸۰ به پیدایش بانک تریودوس در هلند منجر شد.

از همان ابتدای شروع به فعالیت، بانک تریودوس دست به ابداع راه‌های جدیدی زد تا بتوان منابع مالی را به شکلی مثبت سرمایه‌گذاری کرد. صنعت انرژی‌های تجدیدپذیر، که در روزهای اولیه ظهرورش، صنعت پررسکی محاسب می‌شد، توسط این بانک مورد حمایت قرار گرفت. فعالیت‌های بانک به تدریج به اعتبارات سرمایه‌گذاری اجتماعی، اخلاقی، سبز و فرهنگی محور گسترش یافت که برای آن اعتبارات، سرویس‌های سرمایه‌گذاری خط پذیر و بانکداری خصوصی را تعییف نمود. شعبه‌های این بانک بعداً و از سال ۱۹۹۳ در اسپانیا، بلژیک، انگلستان و آلمان نیز شکل گرفت و تبدیل به بانکی بین‌المللی شد. از آن پس، در عرصه بین‌المللی، فعالیت‌های بانک با سرمایه‌گذاری در موسسات تامین اعتبارات خرد در کشورهای در حال توسعه گسترش یافت.

بانکداری پایدار در تریودوس

مدل بانکداری پایدار تریودوس، قصد دارد تا منابع مالی را با رویکردی آگاهانه، و با درنظر گرفتن پیامدهای اجتماعی، فرهنگی و محیط زیستی به مصرف برساند. آن طور که خود بانک می‌گوید، مدل تریودوس، «پساندیز کنندگان» و «سرمایه‌گذاران» ای که به دنبال تغییر مثبت در دنیای پیرامون خود هستند را به کسب و کارها و باندیهای خیریه که بازیگران خط مقدم ایجاد تغییرات در دنیا هستند، متصل می‌کند. بازیگرانی که باستی نیازهای نسل امروز را بدون زیرپاگذاشتن توانمندی‌ها و نیازهای نسل‌های آینده برآورده کنند.

مکانیزم حکمرانی بانک و خرید و فروش سهام نیز ساختار ویژه‌ای دارد که بتوانند تا حد امکان تضمین کند استقلال بانک و نیز عدم انحراف از ماموریت‌اش، باقی بماند. یعنی ملاحظات محیط زیستی یا اجتماعی را به پای سودآوری قربانی نکند. با دغدغه‌ای مشابه، بانک تریودوس، در مورد پاداش به کارکنان، تصمیم گرفته است که برای ایجاد یک انتساب سالم، از یک سیستم پاداش ساده و یکنواخت برای همکاران استفاده کند و پورسانت و ایزابرایی از این جنس را استفاده نمی‌کند. این نکته، بسیار حائز اهمیت است و در بررسورهای معرفی بانک نیز به طور ویژه‌ای به آن اشاره می‌شود و به همین خاطر به مدیران دارایی خود بر اساس عملکرد اقتصادی بر پاداش اعطای نمی‌کند. چرا که به گفته خودشان، این بانک نمی‌خواهد که عملکرد اقتصادی بر عملکرد پایداری، چیره شود و سبب قربانی شدن هدف‌های اجتماعی و توسعه پایدار بانک شود. سیاست‌های اعطای وام این بانک، بسیار سخت گیرانه است و تنها به سازمان‌هایی وام می‌دهد که با میارهای تریودوس، ارزش فرهنگی، محیط زیستی و اجتماعی واقعی ایجاد می‌کنند، مانند موسسات خیریه، کسب و کارهای اجتماعی، پروژه‌های توسعه محلی و برنامه‌های محیط زیستی.

ساختن ظرفیت و قابلیت برای مدیریت چالش‌های توسعه پایدار

توسعه پایدار، محور مدل کسب و کار تریودوس است؛ به همین خاطر درون کلیه فرآیندهای جذب، آموزش و توسعه منابع انسانی به آن توجه می‌شود. بسته به سطح و جایگاه شغلی که فرد در آن در تریودوس مشغول به کار می‌شود، نیازمند دانش، تجربه و یا تحصیلاتی مرتبط با توسعه پایدار هستند. در طول دوران کاری نیز برنامه‌هایی برای توسعه این دانش‌ها و مهارت‌ها در ایشان انجام می‌شود.

هامون طهماسبی

اشارة: بنگاه‌های اجتماعی، شکل جدیدی از بنگاه‌ها هستند که نه تنها از نظر اقتصادی خودگردان هستند و از محل فروش محصول و خدمات‌شان، درآمدزایی و مخارج خود را تأمین می‌نمایند، بلکه به طور متبرکزی به یک هدف اجتماعی می‌پردازند. امروزه نمونه این بنگاه‌ها را در صنایع گوناگون و بخش‌های مختلف می‌توان یافت. یکی از این عرصه‌ها، عرصه بانکداری است. بانک‌های اجتماعی، اشکال پیشرفته‌ای از بانک‌ها هستند که در کشورهای مختلف دنیا، از شرق آسیا گرفته تا آفریقا، اروپا و آمریکا، می‌توان نمونه‌هایی از آنها را مشاهده کرد. بانک اجتماعی به زبانی ساده، بانکی است که «ارزش محور» اداره می‌شود و به دنبال یک اثرباری اجتماعی در عرصه خدمات مالی است. در این شمار، قصد داریم به معروفی یکی از نمونه‌های این بانک‌ها بپردازیم که سال گذشته جایزه توسعه پایدار را نیز از نشریه فاینشیال تایمز دریافت کرده است.

بانک Triodos، تنها به تامین مالی شرکت‌ها، موسسات و پژوههایی می‌پردازد که ارزش افزوده فرهنگی دارند، به جامعه نفع می‌رسانند و یا به محیط زیست کمک می‌کنند. پشتونه مالی بانک برای این کار، سپرده‌گذاران و یا سرمایه‌گذارانی است که می‌خواهند به ترویج مسوولیت اجتماعی شرکت‌ها بپردازند و یا دغدغه دست‌یابی به توسعه پایدار جوامع خود را دارند. ماموریت بانک تریودوس، مطلقاً اجتماعی است و قصد دارد که به ساختن جامعه‌ای کمک کند که به تعییر بنیان‌گذاریش، در آن کیفیت زندگی انسان‌ها ارتقا پیدا می‌کند و در عین حال کرامت انسانی در مرکز توجهات رشد قرار دارد. این بانک همچنین به دنبال توانمندسازی اشخاص، نهادها و کسب و کارها در جهتی است که بتوانند به شکل آگاهانه‌تری به محیط زیست و انسان‌ها نفع برسانند و در جهت توسعه پایدار گام بردارند؛ تریودوس این را از طریق ارائه خدمات و محصولات مالی مسوولانه و در عین حال با کیفیت بالا به مشتریان اش تحقق می‌بخشد.

سرمایه‌گذاری مسوولانه

ادعای بانک تریودوس، اتخاذ رویکرد «سرمایه‌گذاری مسوولانه» است. بدین معنی که سرمایه‌گذاری مستقیم در کسب و کارهای پایدار و یا به شکلی سخت گیرانه و یا ملاحظه مسائل محیط زیستی اجتماعی و حاکمیتی در شرکت‌های بورسی صورت می‌پذیرد.

تریودوس با شرکت‌های هدف خود نیز وارد گفتگوی فعال می‌شود که آگاهی‌هایشان را راجع به توسعه پایدار بالا برده و بتواند بر مدیریت آنها اثرگذار داد. تا عملکرد پایدار بهتری داشته باشند. نظام مدیریت سرمایه در تریودوس، برای انتخاب شرکت‌های هدف خود، تحلیل پایداری ویژه‌ای انجام می‌دهد که این تحلیل با استفاده از تعداد زیادی متغیر و معیار در زمینه اجتماعی، محیط زیستی و حاکمیتی انجام می‌شود تا تضمین شود که با حداقل‌های استانداردی در تریودوس انطباق دارد.

Triodos Bank

ساختار بانک

بانک تریودوس یک موسسه مالی مستقل است. ۱۲۰۰۰ نفر، ۵۱ درصد سهام بانک را در اختیار دارند. باقی سهام به موسسات مالی و صندوق‌های بازنشستگی تعلق دارد. هیچ فرد یا نهادی، نمی‌تواند بیش از ۱۰ درصد سرمایه منتشره بانک را در اختیار بگیرد. بانک تریودوس، هویت خود را به عنوان یک بانک پایدار تعریف کرده که از سه طریق می‌خواهد به آن دست یابد: (۱) فراهم کردن خدمات پایدار (۲) نوآوری در زمینه محصول (۳) گفتمان سازی

بانک تریودوس، نوآوری و انسکار در طراحی محصول جدید را سرپرده قرار داده و در این راه گاهی موقع از شرکای دیگر نیز استفاده می‌کند. برای مثال در هلند، خیلی از بانک‌های دیگر در حال ارائه بسته‌های مالی سرمایه‌گذاری بانک تریودوس به مشتریان شان هستند.

این بانک همچنین، با جذب و به کارگیری متخصصان شناخته شده بین المللی در حوزه توسعه پایدار، به طور موازی سعی در گفتمان سازی مباحثی نظیر ضرورت تغییر نگاه به رشد، ارتقای کیفیت زندگی، توسعه محیط زیستی و اجتماعی و بانکداری پایدار دارد.

خدمات بانک تریودوس، از وام‌های ساده (که از ۴۵ هزار دلار تا ۴۰ میلیون دلار برای هر پروژه شامل می‌شود) شروع می‌شود و تا محصولات سرمایه‌گذاری پیچیده را در بر می‌گیرد. وام‌ها به دسته‌های خاصی از کسب و کارها اعطا می‌شود:

- کسب و کارهایی که در حوزه محیط زیست و طبیعت فعالند، نظیر کشاورزی ارگانیک، فروشگاه‌های غذاهای سالم، و انرژی تجدیدپذیر
- کسب و کارهای اجتماعی، از انجمن‌های تامین مسکن گرفته تا پروژه‌های اقتصاد اجتماعی
- فرهنگ و جامعه، شامل آموزش و هنر
- پروژه‌های کمک به توسعه یافته‌گی، از تجارت منصفانه گرفته تا اعتبارات خرد

وجود تمایز سه گانه بانک

الف) جامعه

تریودوس در تلاش است که پس از اندازکنندگان و سرمایه‌گذارانی که به دنبال دنیای عادلانه‌تر و پایدارتری هستند را با کسب و کارها و خیریه‌هایی که به دنبال واقعی کردن این آرزو هستند، متصل کند. بنا به اعتقاد تریودوس، کار بانک و صنعت بانکداری، متصل کردن افراد به یکدیگر است: پیوند افرادی که می‌خواهند پول‌شان را برای ایجاد یک تغییر صرف کنند و بنگاه‌های اجتماعی و خیریه‌هایی که نیاز به پول برای نیل به توسعه پایدار هستند.

حال ایجاد یک تغییر مثبت است: محیط زیستی، اجتماعی یا فرهنگی.

تریودوس چطور وام می‌دهد؟

اگرچه اصل کلی تریودوس، مبنی بر اعطای وام فقط به پروژه‌های ساپیامدهای مثبت برای جامعه، ساده است، اما عملی کردن آن می‌تواند با چالش‌ها و پیچیدگی‌هایی همراه باشد. به همین خاطر، برای تریودوس حیاتی است که معیارهای کاملاً مشخص و واضحی را برای تصمیمات روزانه مربوط به اعطای وام درون خود طراحی کند.

ب) شفافیت صد درصدی

بانک تریودوس، جزئیات هر وام با سرمایه‌گذاری که به هر سازمانی ارائه می‌کند را در سایت‌اش منتشر می‌کند. به عقیده تریودوس، این کمک خواهد کرد که مردم بدانند پول‌شان دقیقاً کجا می‌رود. هیچ بانک دیگری در دنیا نیست که چنین ارتباط انسکاری را بین پس انداز و سرمایه‌گذاری مردم و مقصدى که منجر به تغییر در جامعه می‌شود را آنسکار کند.

بروزهای و مقاصد اعطای وام‌های تریودوس بر روی نقشه و با توضیحات در سایت این بانک قابل دسترس برای همگان است.

ج) اثر مثبت

- تضمین اینکه پروژه‌های انتخاب شده معیارهای سخت گیرانه بانک را برآورده می‌کند. معیارهایی که پیامدهای منفی احتمالی این پروژه‌ها بر

بانک تریودوس تنها به سازمان‌هایی وام می‌دهد که به تغییر تریودوس یک انسان‌ها و محیط زیست را می‌سنجد.

تغییر مثبت برای مردم و محیط زیست ایجاد کنند. بنا به ادعای تریودوس،

- «بدون هیچ استثنایی»، هر سازمانی که بانک آن را تامین مالی می‌کند، در